

מֵאֲרִיכִים יָמִים. מֶה הַטֵּעַם? פִּי
לָקַח אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּטָרֵם הַגִּיעַ זְמַנּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִטְלוֹ אֶת חֲנוּךְ וְהַעֲלֵהוּ
לְשָׁמַי מְרוֹמִים, וּמָסַר בְּיָדוֹ כֹּל
הַגְּזוּזִים הַעֲלִיּוֹנִים וְחֻמְשָׁה
וְאַרְבָּעִים מִפְּתוּחוֹת סְתָרִים
חֻקוּקִים שְׁבָהֶם מִשְׁתַּמְשִׁים
מִלְּאָכִים עֲלִיּוֹנִים, וְכֹלֶם נִמְסְרוּ
בְּיָדוֹ, וְהָרִי בְּאֲרֹנוֹ.

וַיֵּרָא ה' פִּי רִבְה רַעַת הָאָדָם
בְּאֶרֶץ וְכָל יֵצֵר מַחְשַׁבַת לְבוֹ. רַבִּי
יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים ה) פִּי לֹא אֵל
חִפְץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹךָ רַע.
פְּסוּק זֶה נֹאמַר וּבִאֲרֹנוֹהוּ. אָבֵל
בֹּא רֵא, מִי שֶׁנִּדְבַק בְּיֵצֵר הָרַע
וְנִמְשָׁךְ אַחֲרָיו, יִטְמָא הוּא
וְיִטְמָאוּ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

כִּי רִבְה רַעַת הָאָדָם - כֹּל הַרְעוֹת
הֵיוּ עוֹשִׂים, וְלֹא נִשְׁלַם חֻטְאָם עַד
שֶׁהָיוּ שׁוֹפְכִים דָּמִים לְחַנּוּם עַל
הָאֶרֶץ. וּמִי הֵם שֶׁהָיוּ מִשְׁחִיתִים
דְּרַפָּם עַל הָאֶרֶץ? זֶהוּ שֶׁכָּתוּב רַק
רַע כֹּל הַיּוֹם. כְּתוּב פֶּאֶן רַק רַע,
וְכָתוּב שָׁם (לֹא יִגְדֹךָ רַע, וְכַתוּב) [בראשית
לח] וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינָי
ה'.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְכִי רַע אֵינוֹ
רָשָׁע? אָמַר לוֹ, לֹא. רָשָׁע - אֶפְלוּ
הָרִים יָדוּ עַל חֲבֵרוֹ, אֵף עַל גֹּב
שֶׁלֹּא עָשָׂה לוֹ דְּבַר, נִקְרָא רָשָׁע,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ב) וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע
לְמָה תִּפְהָ רַעַף. הַכִּיתָ לֹא כְּתוּב,
אֶלָּא תִּפְהָ.

אָבֵר רַע לֹא נִקְרָא אֶלָּא מִי
שֶׁמִּשְׁחִית דְּרָכּוֹ וּמִטְמָא עֲצָמוֹ
וּמִטְמָא אֶת הָאֶרֶץ, וְנוֹתֵן כַּח
וְחֹזֵק לְרוּחַ הַטְּמָאָה שֶׁנִּקְרָאת
רַע, שֶׁכְּתוּב רַק רַע כֹּל הַיּוֹם. וְלֹא
נִכְנַס בְּפִלְטְרִין וְלֹא רוֹאֵה פְּנֵי

חֵילָא וְתוֹקְפָא לְרוּחַ מְסֻאָבָא דְאֶקְרִי רַע דְכָתִיב רַק רַע כֹּל הַיּוֹם. וְלֹא עָאֵל

לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד לֹא יִסְרְחוּ. וְאֵינְנוּ
פִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְאֵינְנוּ, לְאֶרְכָּא יוֹמִין
כְּשֶׁאֵר בְּנֵי נֶשֶׁא דְהוּוּ אוֹרְכֵי יוֹמִין. מָאִי
טַעמָא בְּגִין דְלָקַח לִיה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עַד
לֹא מְטִי זְמַנִּיה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר חֲנוּךְ נִטִּיל לִיה קְדָשָׁא
בְרִיךְ הוּא מֵאֲרַעָא וְאַסְקִיה לְשָׁמַי
מְרוֹמִים וְאַמְסַר בְּיָדֵיהּ כֹּל גְּזוּזֵי עֲלָאִין
וְחֻמְשָׁה וְאַרְבָּעִין מִפְּתוּחַן סְתָרֵי גְלִיפִין דְּבָהוּ
מִשְׁתַּמְשִׁי מִלְּאָכֵי עֲלָאֵי וְכִלְהוּ אֶתְמַסְרוּ
בְּיָדֵיהּ. וְהָא אוֹקִימָנָא:

וַיֵּרָא יי פִּי רִבְה רַעַת הָאָדָם בְּאֶרֶץ וְכָל יֵצֵר
מַחְשַׁבוֹת לְבוֹ. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים ה)

פִּי לֹא אֵל חִפְץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹךָ רַע. הָאִי
קָרָא אֶתְמַר וְאוֹקִימוּהָ. אָבֵל תָּא חֲזִי, מָאֵן
דְּאֶתְדַבֵּק בְּיֵצֵר הָרַע וְאֶתְמַשִּׁיךְ אֶבְתְּרִיהּ
וְיִסְתַּאֵב הוּא וְיִסְאָבוּן לִיה כְּמָה דְאֶתְמַר.

כִּי רִבְה רַעַת הָאָדָם, כֹּל בִּישׁוּן הוּוּ עֲבָדִי,
וְלֹא אֲשַׁתְּלִים חוֹבִיֵיהוּ עַד דְּהוּוּ אוֹשְׁדִין
דְּמִין לְמַגְנָא עַל אֲרַעָא. וּמָאֵן אֲנוּן דְּהוּוּ
מַחְבְּלִין אֲרַחֲיֵיהוּ עַל אֲרַעָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב
רַק רַע כֹּל הַיּוֹם. פְּתִיב הָכָא רַק רַע (דף טו ע"א)
וְכָתִיב הָתָם (לֹא יִגְדֹךָ רַע, וְכָתִיב) (בראשית לח) וַיְהִי עַר
בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינָי יי.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְכִי רַע לֹא אִיהוּ רָשָׁע. אָמַר
לִיה, לֹא. רָשָׁע אֶפְלוּ אָרִים יְדִיהּ לְגַבֵּי
חֲבֵרִיהּ, אֵף עַל גֹּב דְלֹא עֲבִיד לִיה מִיָּדֵי אֶקְרִי
רָשָׁע. כְּמָה דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ב) וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לְמָה
תִּפְהָ רַעַף. הַכִּיתָ לֹא כְתִיב אֶלָּא תִפְהָ.

אָבֵר רַע לֹא אֶקְרִי אֶלָּא מָאֵן דְּמַחְבֵּל אֲרַחֲיָה
וְסָאִיב גְּרַמְיָה וְסָאִיב אֲרַעָא וְיָהִיב

חֵילָא וְתוֹקְפָא לְרוּחַ מְסֻאָבָא דְאֶקְרִי רַע דְכָתִיב רַק רַע כֹּל הַיּוֹם. וְלֹא עָאֵל